

СОВЕТ НИЖНЕУСЛОНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
ТҮБӘН ОСЛАН АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

КАРАР

с. Нижний Услон

04.04.2025

№ 52-289

Югары Ослан муниципаль районының Түбән Ослан авыл жирлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмәне раслау хакында

“Россия Федерациясе Бюджет кодексына һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында” 2023 елның 25 декабрендәге 628-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә,
Югары Ослан муниципаль районы
Түбән Ослан авыл жирлеге Советы
карап итте:

1. Югары Ослан муниципаль районының Түбән Ослан авыл жирлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмәне (1 нче кушымта)
2. Түбән Ослан авыл жирлегенә «Югары Ослан муниципаль районының Түбән Ослан авыл жирлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турында
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми ворталында, Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Югары Ослан муниципаль районы Советының бюджет-финанс һәм икътисадый мәсьәләләр буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

ә
н
е

Совет Рәисе,

Югары Ослан муниципаль районы
Түбән Ослан авыл жирлеге башлыгы

А.В.Архиреев

с
л
а
у

х
а
к

Татарстан Республикасы
Югары Ослан муниципаль районы
Түбән Ослан авыл җирлеге Советының
04.04.2025 №52-289 карарына
1нче кушымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының
Түбән Ослан авыл җирлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турында

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Нигезләмә белән җайга салына торган хокукый мөнәсәбәтләр

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Түбән Ослан авыл җирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында әлеге нигезләмә (алга таба - нигезләмә) Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Югары Ослан муниципаль районының "Түбән Ослан авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә (алга таба - җирлек) җирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп тору барышында, шулай ук бурычларны гамәлгә ашыру һәм җирлекнең муниципаль бурычына идарә итү процессында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2 статья. Җирлектә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен тормышка ашыруның
хокукый нигезләре

Җирлектәге бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнарының һәм җирлекнең вәкилләкле органының бүтән актлары, әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

4 статья. Җирлек бюджетының хокукый формасы

Югары Ослан муниципаль районы Түбән Ослан авыл җирлеге бюджеты (алга таба - җирлек бюджеты) Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Түбән Ослан авыл җирлеге Советы (алга таба - җирлек Советы) карары формасында эшләнә һәм раслана.

Җирлек бюджеты өч елга - чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Җирлек бюджеты проектын формалаштыру Югары Ослан муниципаль районы

Түбән Ослан авыл җирлегенә Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә (алга таба - җирлекнең Башкарма комитеты) Россия Федерациясенең Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәү белән кабул ителә торган җирлек Советының хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Җирлек Советының чираттагы финанс елының 1нче гыйнварыннан үз көченә керә һәм, әгәр җирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31нче декабренә кадәр гамәлдә була.

5 статья. Бюджет классификациясен куллану үзенчәлекләре

1. Җирлек бюджетын тәзү һәм үтәү, бюджет хисабын тәзү Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясенең нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет керемнәренә Баш администраторлары исемлегенә, аларга беркетелгән бюджет керемнәре төрләре (төрләре) җирлек бюджеты турында җирлек Советы карары белән раслана.

Җирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр исемлегенә, чыгымнарның ведомство структурасы составында, җирлек Советы карары белән билгеләнә.

Бюджет чыгымнары төрләренә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) исемлегенә бюджет чыгымнарының ведомство структурасы составында җирлек бюджеты турында җирлек советы карары белән яки Россия Федерациясенең Бюджет кодексы белән билгеләнгән очрақларда раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганақларының баш администраторлары исемлегенә җирлек бюджеты турында карар белән раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганақларының статьялары һәм төрләре исемлегенә, бюджет кытлыгын финанслау чыганақларын раслаганда, җирлек бюджеты турында җирлек Советы карары белән раслана.

6 статья. Бюджет процессы принциплары

Җирлектә бюджет процессы Россия Федерациясенең Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясенең бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- Россия Федерациясенең бюджет системасының бердәмлегенә;
- Россия Федерациясенең бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлықларын финанслау чыганақларын бүлү;
- бюджетларның мөстәкыйльлегенә;
- Россия Федерациясенең субъектларының, муниципаль берәмлекләренәң бюджет хокукларының тигезлегенә;
- керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлықларын финанслау чыганақлары чагылышының тулылыгы;
- бюджетның баланслылыгы;
- бюджет чараларын куллануның нәтижәлелегенә;
- бюджетлар чыгымнарын гомуми (җыелма) каплау;
- үтә күренмәлелек (ачыклык);
- бюджетның дәрәҗәлегенә;
- бюджет акчаларының адреслы һәм максатчан характерындагы;
- бюджет чыгымнарының ведомство буйсынуы;
- кассаның бердәмлегенә;

- гражданнарның бюджет процессында катнашуы

7 статья. Жирлекнең бюджет процессының төп этаплары

Жирлектә бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразын, бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен эшләү;
- жирлек бюджеты проектын төзү;
- жирлек бюджеты проекты һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап буенча халык алдында тыңлаулар турындагы Нигезләмә нигезендә халык алдында тыңлаулар үткөрү;
- жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- жирлек бюджеты үтәлеше;
- жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

8 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлекнең бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- Авыл жирлеге Советы;
- Авыл жирлеге башлыгы;
- Авыл жирлеге Башкарма комитеты;
- жирлекнең финанс органы;
- "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы" МКУ (киләшү буенча);
- "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Контроль-хисап палатасы" МКУ (киләшү буенча);
- жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- бюджет акчаларын алучылар;
- бюджет керемнәренең Баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары);
- Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм муниципаль хокукый актлар белән бюджет вәкаләтләре йөкләнгән башка органнар.

9 статья. Жирлекнең бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Советы жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны карый һәм раслай, үз утырышларында, комиссияләр утырышларында, эш төркемнәре утырышларында, жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләренә бәйле рәвештә жирлек бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, тышкы муниципаль финанс тикшерүе органнарының хокукый статусын формалаштыра һәм билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003нче елның 6нчы октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында" 2011нче елның 7нче февраленнән 6нчы номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары,

жирлек Уставы, әлеге Нигезләмә белән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Жирлек Советына аның Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча компетенциясе чикләрендә аның вәкаләтләр тәэмин итү өчен жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан кирәкле барлык мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Жирлек башлыгы:

- жирлек Советының жирле салымнар һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, жирле салымнар буенча салым ташламаларын кертүне, жирлек бюджетыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан норматив-хокукый актларына бәяләмәләрне раслый;

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Авыл жирлеге Башкарма комитеты:

- жирлекнең социаль-иқтисади үсеше фаразын төзүне оештыра, жирлек бюджеты проектын төзүне тәэмин итә;

- жирлек бюджеты проектын төзү тәртибен һәм срокларын билгели;

- жирлек Советы каравына кирәкле документлар һәм материаллар белән жирлек бюджеты проектын кертә;

- жирлек Советына раслауга бюджет үтәләше турында хисап бирә;

- жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проектарын жирлек Советы каравына кертә;

- жирлек бюджетының үтәләшен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә;

- муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру, хезмәт күрсәтү һәм муниципаль бурыч белән идарә итү тәртибен раслый;

- муниципаль бурыч кенәгәсенә кертелә торган Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнмәгән мәгълүмат составын, аны муниципаль бурыч кенәгәсенә кертү тәртибен һәм вакытын билгели;

- муниципаль гарантияләрне бирү тәртибен раслый;

- бюджет проектын (бюджет проектын һәм урта сроклы финанс планын) төзүне тәэмин итә;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) тәртибен эшли һәм раслый;

- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек Уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

4. Жирлекнең финанс органы:

- жирлек бюджеты проектын (жирлек бюджеты проекты һәм уртача сроклы финанс планы проектын) төзүне оештыра һәм турыдан-туры төзи һәм аны жирлек Башкарма комитетына тапшыра;

- жирлек бюджетының үтәләшен оештыра;

- бюджет хисабын төзү тәртибен билгели;

- жирлек бюджеты үтәләше турында хисап төзи;

- муниципаль бурыч кенәгәсен алып бара,

- бирелгән гарантияләрне исәпкә алуны, алар буенча муниципаль бурычны арттыруны, принципаллар тарафыннан яки өченче затлар тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән принципаллар йөкләмәләренә берәр өләшендә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән башка нигезләрдә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән принципаллар йөкләмәләренә кайсы өләшендә,

шулай ук муниципаль гарантиялар буенча түләүләрне гарант белән гамәлгә ашыруны башкару нәтижәсендә муниципаль бурычны кыскартуны алып бара;

- жыелма бюджет язмасын төзи һәм алып бара;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм гамәлдәге законнарда каралган тәртиптә жирлеккә карата дөгъвалар буенча суд актларын башкара;

- башкарма документларны һәм аларның үтәлешенә бәйле башка документларны исәпкә алып бара һәм саклый;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка актлары нигезендә һәм аларны үтәү йөзеннән билгеләнгән эшчәнлек өлкәсендә норматив актлар кабул итә;

- әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкача билгеләнмәгән булса, жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгели;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

5. "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы" МКУ жирлекнең финанс органы вәкаләтләрне яки жирлекләрнең Башкарма комитеты һәм Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты арасындагы килешү нигезендә вәкаләтләрнең бер өлешен тормышка ашыра ала.

6. "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Контроль-хисап палатасы" МКУ жирлекнең муниципаль финанс тикшерүе органы вәкаләтләрне яисә килешү нигезендә вәкаләтләрнең бер өлешен гамәлгә ашыра ала.

7. Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәләгән, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

- үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

- расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлгә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәшкит итә;

- бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлү һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

- бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

- муниципаль биремнәр формалаштыра һәм раслый;

- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

- бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын формалаштыра;

- муниципаль берәмлек исемнән аңа буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;

- "Электрон бюджет" ижтимагый финанслар белән идарә итүнең дөүләт интегральләшкән мәгълүмат системасында капитал төзелеш объектлары һәм

күчөмсөз мөлкөт объектлары турында белешмөлөр формалаштыра, аларга федераль бюджет акчалары (дәүләт Оборонная заказына кертелгән капитал төзелеш объектларыннан һәм күчөмсөз мөлкөт объектларыннан тыш) капитал кертемнәре финанс белән тәмин итү (финанслашу чыганагы) чыганагы була;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гәмәлгә ашыра».

8. Бюджет акчаларын бүлүче:

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;
- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет средстволарын бүлүчеләргә һәм (яки) алучыларга бүлү һәм бюджетның тиешле өлешен үти;
- бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- бюджет акчаларының тиешле баш күрсәтмәсендә билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш бүлүченең үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гәмәлгә ашыра;
- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләренә, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәмин итә;

9. Бюджет акчаларын алучы:

- бюджет сметасын төзи һәм башкара;
- бюджет йөкләмәләренә һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре лимитлары цикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара;
- үзәндә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәмин итә;
- бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәмин итә);
- бюджет хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гәмәлгә ашыра.

10. Бюджет керемнәре баш администраторы:

- үзәндә буйсынган бюджет керемнәре администраторлары исемлеген төзи;
- бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр бирә;
- касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;
- бюджет керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гәмәлгә ашыра.

11. Бюджет керемнәре администраторы:

- бюджетка, пеняларга һәм алар буенча штрафларны исәпләү, исәпкә алу һәм аларның дәрәсләгенә, тулысынча һәм үз вакытында башкарылуын контрольдә тоту;
- бюджетка түлөөләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түлөтүне

гамәлгә ашыра;

- бюджетка, пеняларга һәм штрафларга артык түләнгән (түләттерелгән) түләүләрне, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карар кабул итә һәм, РФ Финанс Министрлыгы билгеләгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен, Федераль казначылык органына йөкләмә бирә;

- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр исәбе (төгәлләштерү) турында карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә бирә;

- бюджет керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренең баш администраторына тиешле баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләр һәм бюджет хисаплылыгын формалаштыра һәм тапшыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукый актларда (муниципаль хокукый актларда) билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

12. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы:

- үзенә буйсынган бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторлары исемлекләрен тәзи;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләрне файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бюджет ассигнованиеләрен бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра.

13. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторы:

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының бюджетка керүнең тулылыгын һәм үз вакытында үтәлешен контрольдә тотат;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджетка керүләрне һәм түләүләрне тәэмин итә;

- бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының тиешле баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукый актларда (муниципаль хокукый актларда) билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10 статья. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары,

салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

11 статья. Керемнәр чыганаclarы реестры

1. Жирлекнең финанс органы жирлек бюджетының керем чыганаclarы реестрын алып бара.

2. Бюджет керемнәре чыганаclarы реестры дигәндә, Россия Федерациясе керемнәре чыганаclarы исемлеге нигезендә бюджетны төзү, раслау һәм үтәү барышында барлыкка килә торган жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы буенча бюджет керемнәре турында мәгълүмат жыелмасы аңлашыла.

3. Мәгълүмат составына, жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибенә карата гомуми таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек бюджетының керем чыганаclarы реестры жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төзелә һәм алып барыла.

5. Жирлек бюджеты керемнәре чыганаclarы реестрлары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финанс Министрлыгына тапшырыла.

12 статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән дәүләт хакимияте органнарының, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрен чикләүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациясе законнары, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлергә тиеш.

13 статья. Башкарма комитетның резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Советының резерв фондын булдыру тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме жирлек Советы карары белән билгеләнә һәм чыгымнарның күрсәтелгән карары белән расланган 3 проценттан артмаска тиеш.

4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс белән тәэмин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен уздыруга һәм табигый бәла-казаларның һәм башка гадәттән тыш хәлләрнең нәтижеләрен бетерүгә бәйле башка чараларга, шулай ук өлеге статьяның 5 пунктында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чараларга жибәрелә.

5. Жирлек бюджеты составында каралган Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләрен куллану тәртибе Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

6. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка

кушымта итеп бирелә.

14 статья. Муниципаль заказ

Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" 2013нче елның 5нче апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Товарлар китерүгә, эшләр башкаруга һәм хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль заказ авыл жирлеге бюджеты акчалары хисабына түләнә.

15 статья. Чыгым йөкләмәләре реестры

1. Жирлекнең финанс органы жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара.

2. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры авыл жирлеге Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.

3. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы" МКУ, билгеләнгән срокларда Югары Ослан муниципаль районының чыгым йөкләмәләре реестрын төзү өчен тапшырыла.

16 статья. Жирлекнең муниципаль бурычы структурасы

1. Жирлекнең озак бурычлары түбәндәгеләр буенча йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);

2) Россия Федерациясе валютасында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитларын;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;

4) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән кредитларга;

5) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләренә (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациясе Бюджет кодексы гамәлгә кәргәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләренә.

2. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) кредит оешмаларыннан алынган кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) Россия Федерациясе валютасында жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

5. Муниципаль бурыч кенәгәсен алып бару жирлекнең финанс органы тарафыннан башкарыла.

бурыч йөкләмәләре турында мәгълүмат (Татарстан Республикасының муниципаль гарантияләре яисә муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләрдән тыш) муниципаль бурыч китабына йөкләмәләр барлыкка килгән вакыттан алып биш Рабочая көнненән артмаган срокта кертелә.

6. Муниципаль бурыч кенәгәсенә әлегә йөкләмәләр төрләре буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлеше (башка нигезләр буенча туктату) датасы һәм өлешчә, йөкләмәләргә тәэмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук аның составы, тәртибе һәм вакыты жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә.

Жирлекнең муниципаль бурыч кенәгәсендә, шул исәптән муниципаль бурыч йөкләмәләрен үтәү буенча кичектерелгән бурычлар турында мәгълүмат исәпкә алына.

17 статья. Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Әгәр Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе аны каплауга (жирлекнең муниципаль бурыч йөкләмәләрен һәм муниципаль хокукый актларын үтәмәгән) өч ел дөвамында күрсәтелмәгән булса, күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр жирлек Советының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурыч йөкләмәсе тулысынча юкка чыгарыла һәм муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Жирлекнең муниципаль гарантияләр буенча бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләргә туктату нигезе булган вакыйгалар (хәлләр) килеп житкәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп житү (килеп житү турында белешмәләр алу) дәрәжәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп

калдырыла.

2. Жирлекнең Башкарма комитеты әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткәннән соң муниципаль бурычтан Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча гына, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түлөнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Түләү датасы башланганчы, муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә эмиссияләү шартлары нигезендә аларны тулысынча эмитацияләгән орган тарафыннан сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләргә алмашу нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда юкка чыгарылган дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләргә түләү датасы житкәнчегә кадәр үтәү дип танырга хокукы.

18 статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Жирлекнең муниципаль эчке алынмалары дигәндә, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемщик буларак жирлекнең бурыч йөкләмәләргә барлыкка килә торган муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан һәм кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә жирлек исемненән заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү күздә тотыла.

2. Жирлекнең муниципаль тышкы хисаплары дигәндә, алар буенча чит ил валютасында белдерелгән жирлекнең Россия Федерациясе алдында бурыч йөкләмәләргә барлыкка килә торган Россия Федерациясе тарафыннан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында жирлек исемненән жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенә Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек уставы нигезендә, жирлек исемненән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы жирлекнең Башкарма комитеты карамагында.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә жирлек тарафыннан башкарыла:

1) жирлекнең бурыч йөкләмәләргә буенча кичектерелгән бурычлары булмау;

2) жирлек тарафыннан кредит рейтингы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган, исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы бер яисә берничә заттан алынган.

6. Авыл жирлеге, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пунктында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кергән очракта, Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләргә бары тик чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләргә, муниципаль гарантияләргә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән килештерелгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергән очракта, Муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пунктында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Авыл жирлеге, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә, бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергән очракта, кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә һәм жирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары формасында, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясындагы 7 пунктында каралган авыл жирлегенң башка бюджетларынан бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә муниципаль эчке бурыч алулар башкарырга хокуклы.

10. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләргә чит ил валютасында бирергә хокуксыз.

11. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергән очракта, муниципаль гарантияләргә Россия Федерациясе валютасында бары тик чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) Россия Федерациясе валютасында муниципаль эчке бурыч алулар, муниципаль гарантияләр программаларын Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан килештерелгән очракта гына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына), шулай ук элекке программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына бирергә хокуклы.

12. Жирлекнең Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан максатчан бюджет кредитлары буенча Россия Федерациясе Бюджет

кодексының 107.1 статьясындагы 9 пунктында каралган йөкләмөләрне реструктуризацияләүне үткәрү рөхсәт ителми.

19 статья. Чит ил валютасында жирлек гарантияләрен үзләштерү һәм бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясенә чит ил валютасында өченче затларның йөкләмөләре буенча гарантияләренә Россия Федерациясе тарафыннан жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында гына, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып бирергә хокуклы.

20 статья. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме астында тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирлек бюджетына акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Хисап финанс елында жирлек алынмаларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнең хисап финанс елы ахырына максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан, жирле бюджетларга аларны бирү шартларын билгеләп, бирелгән Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга нисбәтлеләгән тәэмин итү чараларын тәэмин итү чараларына ярдәм итү чараларына ярдәм итүгә юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан, шулай ук хисап финанс елы керемнәре күләмен соңгы Рабочая елы тәмамланганнан соң жирле бюджетка күчерелгән финанс керемнәре күләменә, шул исәптән соңгы Рабочая финанс әйләнешләрен үткәрүнең соңгы көненнән соң жирле бюджетка күчерелгән финанс керемнәре күләменә бирелә.

Хисап финанс елында жирлекнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм әлеге статьяның 2 пунктында каралган мөмкин арттырылуларны исәпкә алып, жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артып киткән очракта, агымдагы елның 1 гыйнварына жирле бюджет акчаларының калган өлешләре күрсәтелгән арттырылган суммада агымдагы финанс елына алынган акчаларның иң чик күләмен киметеп, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш.

21 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына) муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләр булганда) югары чикләре, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чит ил валютасында билгеләнә (жирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булганда).

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре

(жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган түләүсез түләүләргә һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәргә расланган күләм исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәргә гомуми күләмә жирле бюджет керемнәргә гомуми күләмнән артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясә Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар кулланылган очракта, бурыч күләмә, кире кайтарылмый торган түләүләргә һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәргә расланган күләм исәпкә алмыйча, Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карар белән расланган гомуми күләмнәң 50 проценттан артмаска тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләмә, түбәндәгә таләпләргә үтәгәндә, жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләмә чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләмнәң 10 проценттан артмаска тиеш, Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләргә исәбәннән гәмәлгә ашырыла торган чыгымнар күләмнән тыш;

2) чираттагы финанс елында һәм чираттагы финанс елының 1 гыйнварына торышы буенча барлыкка килгән муниципаль бурычны каплау һәм аңа хезмәт күрсәтү буенча план чорындагы түләүләргә еллык суммасы жирле бюджет турындагы карар белән расланган чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәргә гомуми күләмнәң һәм Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләргәң 20 процентыннан артмаска тиеш; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, Чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елы өчен килә торган елның 1 гыйнварыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң түләү вакыты белән бурыч йөкләмәләргәң вакытыннан алда түләүгә жиберелә торган түләүләргә суммасы исәпкә алынмый.

22 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләргә программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләргә программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләргәң чит ил валютасындагы исемлегә, түбәндәгә белешмәләргә күрсәтеп, үз эченә ала:

1) гарантиянең һәр юнәлешә (максатлары), категорияләргә (төркемнәргә) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлешә (максатлары) буенча гарантияләргә күләм исәпкә гарантияләргә юнәлешләргә (максатлары);

2) гарантияләргә һәм алар тәэмин итә торган йөкләмәләргә валютасы;

3) гарантияләргәң гомуми күләмә;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбә хокукы булу (булмау);

5) гарантияләргәң бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантияләргә муниципаль гарантияләргә белән тәэмин ителә торган йөкләмәләргә күрсәтелгән валютада бирелә һәм башкарыла.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләргә программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

23 статья. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алу программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында чит ил максатчан кредитларын һәм (яисә) чит ил валютасында түләнә торган максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән тора.

2. Муниципаль тышкы бурыч алу программасы белән билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары һәм жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме;

2) чираттагы финанс елында һәм план чорында, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алу программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

24 статья. Муниципаль эчке алынмалар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алу исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алу программасы белән билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль эчке үзләштерүләрен башкарганда, тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча барлыкка килә торган жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары;

2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алу программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурыч алу программасында чагылыш тапмый.

25 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы түбәндәге белешмәләрен күрсәтеп чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең Россия Федерациясе валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

26 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыруның чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең номиналь хакы буенча иң чик күләме, бюджет турында карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләренә туры китереп, җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

27 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципалның йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәмин итми, шул исәптән аларны вакытыннан алда башкару йә бурычларны үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) җиткән очракта да, тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәҗбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә тәмин ителгән йөкләмәләр буенча субсидия жаваплылыгына ия.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) гарант исеме (тиешле гавами-хокукый берәмлек - Җирлек) һәм гарант исемнән гарант бирүче орган исеме;

2) бенефициар атамасы;

3) принципалның исеме;

4) тәмин итүгә гарантия бирелә торган йөкләмә (исеме, бәяләмә датасы һәм номеры (булганда) төп йөкләмәнең гамәлдә булу срогы яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү срогы, якларның исемнәре, төп йөкләмәләрнең башка җитди шартлары күрсәтеләп);

5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яки гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе, гарантия очрагын билгеләү;

10) гарантияне кире алу нигезләре;

11) гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә, үтөлгәндә (туктатылганда) принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләренең нинди дә булса өлешендә яисә гарантиядә билгеләнгән башка очракларда гарантия

суммасын киметү нигезлере;

13) гарантияне туктату нигезлере;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициарга гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга карата таләбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, гарантның норматив хокукый актлары, гарант исеменнән гарантия бирүче орган актлары белән билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмаган муниципаль гарантия бары тик акцияләренә 100 проценты (өлешләре) муниципаль гарантия бирә торган жирлеккә, муниципаль унитар предприятиегә караган аның мөлкәте муниципаль гарантия бирә торган жирлек милкендә булган муниципаль унитар предприятиегә караган хужалык жәмгыяте йөкләмәләре буенча гына бирелергә мөмкин. Принципалны тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта, мондый муниципаль гарантия гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган, принципалның гарантиянең кайсы да булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлыкка килгән принципалга карата регресс таләбен канәгатьләндерү буенча принципалның йөкләмәләрен үтәүне жирлек Башкарма комитеты актларында билгеләнгән вакытта тәмин итү бурычы барлыкка килә. Күрсәтелгән тәминатны биргәнче муниципаль гарантияне үтәү рәхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокуклы түгел.

10. Гарантка карата таләпнең муниципаль гарантия буенча кабул ителгән бенефициары, муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү, облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүгә бәйле рәвештә, күрсәтелгән хокукларны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру (күчү) керми, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка (башка нигезләрдә күчәргә) тапшырыла алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очрактарда һәм нигезләр буенча (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктындагы 14 пунктчасында күрсәтелгән гарантның язмача ризалыгыннан башка үзгәргән очракта), шулай ук әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән бурычны принципал тарафыннан үтәмәгәндә Гарант тарафыннан чакыртып алына.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турындагы бенефициарның таләбе (гарантия үтәлеше турындагы бенефициарның таләбе) гарантия белән билгеләнгән очракта гына (гарантияле очрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, гарантиядә билгеләнгән тәртиптә гарантка язмача тапшырылырга тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәү турындагы таләпне, шул исәптән, принципал йөкләмәләре гарантияләре белән тәмин ителгән гарантияләренә үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) барлыкка килгән очракта, күрсәтергә хокуксыз.

14. Гарант бенефициар таләпләрен үтәү турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчәрмәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп куелган документларның нигезлелек һәм гарантия шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын карарга тиеш.

16. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга түбәндәге очрақларда аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) гарантка гарантия бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу срогы) срогы тәмамланганнан соң таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка тапшырыла;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яки) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципалның принципал һәм (яки) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал йөкләмәләрен тиешенчә үтәүдән баш тартты;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясә Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очрақларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда.

17. Муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант, принципалны күз алдына китерергә мөмкин булган бәхәс бенефициары таләпләренә каршы торырга хокуклы. Гарант, принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да, әлеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантиядә каралган гарантның бенефициар алдындагы бурычы принципалның гарантия белән тәэмин ителгән срогы чыккан йөкләмәләре күләмәндә, әмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында гарант йөкләмәсе туктатыла:

1) гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

2) ул бирелгән вакыт гарантиясәндә билгеле бер вакыт узгач (гарантия гамәлдә булу срогы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан гарантия белән тәэмин ителгән принципал йөкләмәләрен үтәү яки принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар гарантка һәм (яисә) гарантияне үтәү турындагы гарантка карата судка таләпләр булу-булмауга карамастан);

4) бенефициарның гарантка һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча йөкләмәләреннән гарантны азат итү турындагы язма гаризасын кире кагу юлы белән, Россия Федерациясә Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантка

принципал гарантка мондый гарантия буенча бенефициарларның фактта булмавы һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләрнең булмавы шартларында гарантия кире кагу нәтижәсендә;

5) әгәр гарантия бирелгән принципал йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәү турындагы таләпне күрсәткәннән соң (шул исәптән, принципалны һәм (яисә) бенефициарны бетерү белән бәйлә рәвештә) төп йөкләмәне туктату яисә аны гамәлдә булмаган килешү дип тану;

7) бенефициар белән башка затка тапшырылган яисә бенефициарның башка нигезләре буенча гарантия, хокуklar һәм (яисә) бурычларның гарантка карата таләпләрнең, гарантның алдан язмага ризалыгынан башка, төп йөкләмәләр буенча таләпләрнең хокуklары буенча икенче затка күчкән очракта (күрсәтелгән хокуklарны (хокуklарны һәм бурычларны) Россия Федерациясенә кыйммәтле кәгазьләр турындагы законнарында билгеләнгән тәртиптә облигацияләргә хокуklарның яңа хужасына (сатып алуыга) күчүгә, гарантия белән тәмин ителә торган принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүгә бәйлә рәвештә таләпләрне тапшырганнан (күчүдән) тыш;

8) принципал бүтән затка тапшырган яисә принципалга караган башка нигезләр буенча башка затка күчкән очракта, төп бурыч буенча принципалга караган хокуklар һәм (яисә) бурычлар (бурычлар) принципалның гарантның алдан язмага ризалыгынан башка төп йөкләмә буенча тапшырылган очракта;

9) гарантияне гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Бенефициарның гарант йөкләмәләре туктатылганнан соң гарантияне тотып калуы бенефициарның күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуklарын сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләр килеп чыгу турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуky барлыкка килүгә китерсә яки бенефициарның принципалга карата таләбе хокуklары гарантка юл куелуга бәйлә булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclарында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләренә үтәү бюджет кредиты бирү буларак карала.

25. Әгәр гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуky барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуklары гарантка юл куелуга бәйлә булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарантка гарант тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантия буенча йөкләмәләренә нинди дә булса өлешендә түләнгән, яисә бенефициарның принципалга таләбе гарант тарафыннан кире кайтарылган акчаларны кире кайтару исәбенә алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителгән кредитлар һәм займнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (займ) акчаларыннан

максатсыз файдалану факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турындагы килешүдә билгеләнгән җаваплылык тотта.

29. Бенефициарлар билгеле булмаган затлар даирәсе булган йөкләмәләрне тәмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге Нигезләмә белән билгеләнә.

28 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр булып җирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты булып җирлекнең Башкарма комитеты тора, ул җирлек уставы белән муниципаль бурыч алулар башкару хокукына ия.

3. Җирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәҗәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

29 статья. Җирлек бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертларның формалары

Җирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар түбәндәге формада бирелә:
муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

Финанс ягыннан тәмин итү чыганагы булып торган җирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирү максатлары, тәртибе һәм шартлары, максатчан билгеләнеше булган Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар булган җирле бюджетлардан, җирлек Советының Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукый актлары нигезендә кабул ителгән карарлары белән билгеләнә.

30 статья. Җирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Җирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә җирлек

бюджетында карала.

31 статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләр бирү максатлары һәм шартлары жирле үзидарә Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган муниципаль берәмлекләрнең башкарма комитетлары арасындагы килешүләр белән билгеләнә.

32 статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм аның тиешле законнары нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләр өлешен гамәлгә ашыру өчен бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

33 статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата бурычлар буенча бурыч булып бурычлы кеше билгеләнгән датага жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләргә туры китереп түләргә тиешле акчалар суммасы тора.

2. Шөһәр алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе) Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, финанс органы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләрне үтәүне тәэмин итә торган алыш-бирешләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм килешүләр буенча таләпләрнең хокукларын гамәлгә ашыру 93 статьяның 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан билгеләнә.

5. Килешүдә башкача билгеләнмәгән очракта, жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм счётына күчерү датасыннан башлап үтәлгән дип санала.

II бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

34 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү нигезләре

1. Жирлек бюджеты проектын төзү-жирлек Башкарма комитетының аерым прерогативасы.

Бюджет проектын турыдан-туры жирлекнең финанс органы гамәлгә ашыра.

Бюджет проектын төзү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп, кабул ителгән муниципаль хокукый актлар нигезендә, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләренә;

- Россия Федерациясенә милли үсеш максатларын һәм гавами хакимият органнары эшчәнлегенә аларга ирешү юнәлешен билгели торган документлар;

- жирлекнең социаль-икътисады үсеш фаразына;

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләренә;

- озак сроклы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы проекты);

- муниципаль программаларга (муниципаль программалар проектларына), күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертү проектларына.

3. Бюджет проектын үз вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында финанс органы башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенә башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

35 статья. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы кимендә өч елга эшләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы ел саен жирлекнең Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә эшләнә. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектын кертү турында карар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисады үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисады үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән, фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

36 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

1. Бюджет керемнәре жирлек бюджеты турындагы карар проектын жирлек Советына кертү көненә гамәлдә булган Россия Федерациясе Салымнар һәм җыемнар турындагы законнар, шулай ук Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек Советының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукый актлары турындагы закон проекты кертелгән

шартларда җирлекнең социаль-иқтисады үсеше фаразы нигезендә фаразлана.

2. Җирлек Советының норматив-хокукый актларына җирлек Советына җирле бюджет турындагы карар проектын керткәннән соң кабул ителгән салымнар һәм җыемнар турындагы норматив-хокукый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан норматив-хокукый актларында җирлек советының әлеге норматив-хокукый актларының Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварынан да соңга калмыйча үз көченә керүе турындагы нигезләмәләрне үз эченә алырга тиеш.

37 статья. Җирлекнең уртача вакытка исәпләнгән финанс планы

1. Җирлекнең урта сроклы финанс планы дигәндә җирлек бюджетының төп параметрларын үз эченә алган документ аңлашыла.

Әгәр җирлек бюджеты проекты Чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, җирлекнең башкарма комитеты җирлекнең уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслай.

2. Җирлекнең уртача сроклы финанс планы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләрен үтәп, җирлек Башкарма комитеты билгеләгән форма һәм тәртиптә эшләнә.

Җирлекнең уртача сроклы финанс планы проекты Башкарма комитет тарафыннан раслана һәм җирлек Советына җирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта тапшырыла.

Җирлек бюджеты проектының төп күрсәткечләре һәм җирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре бер-берсенә туры килергә тиеш.

3. Җирлекнең расланган уртача вакытка исәпләнгән финанс планы түбәндәге параметрларны үз эченә алырга тиеш:

бюджет керемнәренең һәм чыгымнарының фаразланыла торган гомуми күләме;

бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджетлар чыгымнарын классификацияләү бүлекләре, бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләре күләме йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, муниципаль программалар һәм программа булмаган юнәлешләр буенча бюджет ассигнованиеләре күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль берәмлекләр арасында муниципаль берәмлекләрнең бюджет тәмин ителешен тигезләүгә дотацияләренә бүлү;

җирлек советының хокукый актлары белән билгеләнә торган (билгеләнергә тиеш) җирле бюджетларга салым керемнәреннән түләүләрнең нормативлары;

бюджет дефициты (дефициты);

чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль бурычның иң югары чиге.

Башкарма комитет тарафыннан җирлекнең уртача сроклы финанс планының өстәмә күрсәткечләрен раслау каралырга мөмкин.

4. Җирлекнең уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре индикатив характерга ия һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлекнең уртача сроклы финанс планын эшләгәндә һәм раслаганда үзгәртелергә мөмкин.

5. Җирлекнең уртача сроклы финанс планы план чорына күрсәтелгән план параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елына параметрлар өстәү юлы белән эшләнә.

Җирлекнең уртача сроклы финанс планы проектына аңлатма язуында уртача сроклы финанс планы параметрларын нигезләү, шул исәптән, планлаштырылган үзгәрешләрнең сәбәпләрен күрсәтеп, элек хупланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

38 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру жирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләргә үтәүгә аерым билгеләнә торган методика нигезендә һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль йөкләмәне, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

39 статья. Салым чыгымнары исемлеге һәм бәяләү

1. Жирлекнең салым чыгымнары исемлеге муниципаль программалар буенча жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләрендә төзелә.

2. Жирлекнең салым чыгымнарын бәяләү, Россия Федерациясә Хөкүмәтә тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләргә үтәп, ел саен жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә башкарыла.

3. Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләргә жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижәләгән бәяләгәндә исәпкә алына.

40 статья. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана. Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан алар билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү һәм әлеге программаларны формалаштыру һәм тормышка ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс ягыннан тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләргә күләмә авыл жирлегенең башкарма комитеты билгеләгән муниципаль программалар исемлеге һәм структурасы нигезендә бюджет чыгымнарының һәр максатчан маддәсә буенча бюджет турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр жирлекнең Башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланьрга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы карарга аның үз көченә кәргән көннән ике айдан да соңга калмыйча туры китереләргә тиеш.

3. һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәләгән бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләү тәртибе һәм аның критерийлары жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләргә буенча жирлек Башкарма комитеты чираттагы финанс елыннан башлап расланган муниципаль программаны туктату яки үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләргә күләмә үзгәртү кирәклегә турында карар кабул итәргә

МӨМКИН.

41 статья. Жирлек бюджеты проектын тезү тәртибе һәм сроклары

1. Жирлек бюджеты проектын тезү тәртибе һәм сроклары, бюджет законнары һәм жирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән таләпләрне үтәп, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты проекты муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә ачык тыңлауларда фикер алышырга тиеш.

III Бүлек. БЮДЖЕТ ТУРЫНДА КАРАР ПРОЕКТЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

42 статья. Бюджетны карау һәм раслау нигезләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карарда бюджет керемнәренәң гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефицита (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткечләр (бюджет турындагы карарлардан тыш) кергән төп характеристикалар булырга тиеш.

2. Бюджет турында карар белән раслана:

- бюджет керемнәренәң баш администраторлары исемлегә;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторлары исемлегә;

- чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), шулай ук чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенәң чыгымнар төрләре, бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, муниципаль программалар һәм программага карамаган юнәлешләр), чыгымнар төрләре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) максатчан статьялары буенча бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенәң төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, жирлек Советы карары белән билгеләнгән очрактарда бюджетлар чыгымнары классификациясенәң бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

- чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренәң гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме);

- чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләмәнән кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләмәнән кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан

билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары);

- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп, муниципаль бурычның иң югары чиге;

- жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек советының хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткелләре.

3. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәртү һәм аларга жирлек бюджеты проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чорының параметрларын үзгәртү жирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә башкарыла.

4. Шартлыча расланган (расланган) чыгымнар дигәндә, бюджет чыгымнарының ведомство структурасындагы чыгымнар төрләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм чыгымнар төрләре буенча план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

5. Бюджетлар чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре шартлы рәвештә раслана (расланган) чыгымнар дигәндә аңлашыла.

43 статья. Бюджет проекты белән бер үк вакытта төзелә торган документлар һәм материаллар

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына бирелә:

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-иқтисади үсешенең яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-иқтисади үсешенең көтелүче нәтижәләре;
- жирлекнең социаль-иқтисади үсеше фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең берләштерелгән бюджетының төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты));
- жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;
- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплар;
- елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел артуыннан соң килүче муниципаль эчке бурычның югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;
- жирлек Советы, жирлекнең Ревизион комиссиясе тарафыннан күрсәтелгән органнарның күрсәтелгән бюджет сметаларына карата жирлекнең башкарма комитеты белән каршылыктар барлыкка килгән очракта тапшырыла торган бюджет сметалары проектлары;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән

башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турында карар проектына бюджет ассигнованиеләрен муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программада каралмаган юнәлешләре буенча бүлү бюджеты турында карар кабул ителгән очракта, муниципаль программалар паспорты бирелә.

Бюджет турында карар проекты бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта булмаса, бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта бюджет турындагы карар проектына аңлатма язуына кушымта составына кертелә.

44 статья. Жирлек Советына бюджет турында карар проектын кертү

1. Жирлек Башкарма комитеты бюджет турындагы карар проектын 15 ноябрьдән дә соңга калмыйча жирлек Советына карауга кертә.

2. Жирлек Советының жирле салымнар турындагы муниципаль хокукый актларга, жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган бюджет керемнәрен үзгәртүгә китерә торган карарларына үзгәрешләр кертү турындагы карарлары жирлек советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар проекты кертелгән көнгә кадәр жирлек Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән срокларда жирлек Советына кабул ителергә тиеш.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проекты белән расланган план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерү һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслау күздә тотыла.

Агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарның план чорына кагылышлы өлешендә үз көчләрен югалткан дип танылган очракта, 47 статьяның 3 пункты нигезендә чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын Чираттагы финанс елы һәм төзелә торган бюджетның план чоры күрсәткечләрен раслау карала.

45 статья. Жирлек Советының бюджет турындагы карар проектын карау

1. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты кертелгәннән соң 3 эш көне эчендә жирлек башлыгы аны район Контроль-хисап палатасына экспертиза үткөрү өчен жиберә.

Бюджет турында карар проекты турындагы бәяләмә, әлеге проект житешсезлекләрен күрсәтеп, аларны ачыклау очрагында, 5 эш көне дәвамында эзерләнә.

Бәяләмә жирлек Советы депутатлары тарафыннан жирлек бюджеты турындагы карар проектына төзәтмәләр эзерләгәндә исәпкә алына.

2. Кертелгән бюджет турында карар проекты, шулай ук район Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе жирлек Советының даими комиссиясенә, шулай ук жирлек Советы депутатларына карауга жиберелә.

3. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән жирлек Башкарма комитеты тарафыннан эшләр бетерү өчен керткән көннән алып өч эш көне эчендә тәкъдим ителергә тиеш.

4. Жирлек бюджеты турындагы карар проектын жибергәннән соң, бер атна

эчендә жирлек Советы жирлек бюджеты турындагы карар проектын беренче укылышта карый.

Беренче укылыш предметы булып жирлек бюджеты турындагы карар проектының төп параметрларын хуплау тора.

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча беренче укылыш үткәргәннән соң, ике атна эчендә халык алдында тыңлаулар үткәрелә.

5. Икенче укылышта жирлек бюджеты турындагы карар проекты тулысынча кабул ителә.

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты буенча килешмәгән сораулар килеп туган очракта, жирлек Советы Рәисе карары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа жирлек башкарма комитеты һәм жирлек Советы вәкилләре бер үк санда керә.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләргә беренче һәм икенче укылышлар арасындагы чорда карый.

6. Жирлек бюджеты турында кабул ителгән карар кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзалана һәм жирлек Уставы белән билгеләнгән тәртиптә халыкка игълан ителә.

Жирлек бюджеты турындагы карар, аңа кул куелганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча, билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

46 статья. Бюджет турында карарны раслау сроклары һәм бюджет турында карар проектын вакытында кабул итү нәтижеләре

1. Бюджет турындагы карар жирлек Советы тарафыннан каралырга, расланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы имзаланырга тиеш.

Жирлекнең жирле үзидарә органнары бюджет турындагы карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм бастырып чыгаруны тәэмин итү буенча үз компетенциясе чикләрендә мөмкин булган барлык чараларны күрергә тиеш.

Район бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яки) жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

2. Бюджет турында карар финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән кысаларда бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

47 статья. Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү

1. Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын, әлеге Нигезләмәнең 45 статьясында каралган тәртиптә һәм әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләргә исәпкә алып, жирлек Советы тарафыннан карала. 2.

Жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү турындагы карар проектын Совет тарафыннан бер укылышта карала.

3. Агымдагы финанс елына фаразлана торган жирлекнең социаль-иқтисадый үсеш нәтижеләре нигезендә түбәнәйгән очракта, жирлек бюджеты керемнәренә гомуми күләме агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетында каралган күрсәтелгән керемнәр күләме белән чагыштырганда 15 проценттан артыгракка кимегән яисә Югары Ослан муниципаль районы бюджетына үзгәрешләр кертелгән очракта, план чорына кагылышлы нигезләмәләргә үз көчләрен югалтуын тануны күздә тоткан Татарстан Республикасы бюджеты, план чорына караган

өлешендә жирлек бюджеты нигезләмәләре үз көчләрен югалткан дип танылырга мөмкин.

IV бүлек ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ҮТӨЛЭШЕ

48 статья. Бюджетны үтәү нигезләре

1. Жирлек бюджетының үтәлеше авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

2. Бюджетның үтәлешен оештыру жирлекнең финанс органына йөкләнә.

3. Бюджет үтәлеше жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

Бюджет үтәлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

4. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртібе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә һәм жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм алучылар игътибарына житкерелә.

49 статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше

Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше күздә тотал:

- бюджет законнары положениеләре, Федераль казначылык органнары счетларыннан һәм жирлек бюджетына башка керемнәр нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы бюджеты һәм башка законнары турындагы карар белән агымдагы финанс елында гамәлдә булган нормативлар буенча бүленә торган жирлек бюджетына салымнар, жыемнар һәм башка керемнәр бүлүдән керткән керемнәрне жирлек бюджетына күчерү;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түлэнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммасы һәм артык алынган суммаларга исәплэнгән процентлар;

- салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түлэнгән яки артык алынган суммаларны исәпкә алу;

- жирлек бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан жирлек бюджетына түләүләренә төгәлләштерү.

50 статья. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше күздә тотал:

- бюджет йөкләмәләрен кабул итү;

- акчалата йөкләмәләренә раслау;

- акчалата йөкләмәләренә түләүне санкцияләү;

- акчалата йөкләмәләренә үтәлешен раслау.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләре лимитлары дәрәжәсенә житкерелгән чикләрдә бюджет йөкләмәләрен ала.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән яисә закон нигезендә башка хокукий акт, килешү нигезендә башка килешүләр төзү юлы белән элек кабул ителгән бюджет йөкләмәләренә үзгәрешләр кертә.

2. Бюджет акчаларын алучы бюджет акчалары хисабына түләү һәм түләүне санкцияләү өчен кирәк булган башка документлар нигезендә акчалата йөкләмәләрне түләү бурычын раслый.

3. Акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү рөхсәт язуын (акцепт) кылу рәвешендә, бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнгән акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү тәртибендә каралган документларның булуын тикшергәннән соң гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөкләмәләрне түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

4. Акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау физик яисә юридик затлар файдасына бюджетның бердәм счетыннан, Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан акчаларны күчәрүне раслый торган түләү документлары, шулай ук бюджет акчаларын алучының акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акчалата операцияләрне башкармауны раслый торган башка документларны тикшерү нигезендә гамәлгә ашырыла.

51 статья. Бюджетара трансфертлар

Жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар бүлеп бирелә һәм (яисә) жирлек бюджетына түбәндәге рәвешләрдә бирелә ала:

Россия Федерациясә Бюджет Кодексының 133 һәм 140 статьяларында билгеләнгән очрактарда муниципаль районнар бюджетларына шәһәр һәм авыл жирлекләре бюджетларына субвенцияләр;

Россия Федерациясә Бюджет кодексының 142.2 статьясында билгеләнгән очрактарда Россия Федерациясә субъектлары бюджетларына субсидияләр;

Югары Ослан муниципаль районы бюджетыннан жирлекнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә дотацияләр;

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

52 статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, моннан тыш, Россия Федерациясә Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләрне төгәлләү Россия Федерациясә Бюджет кодексы таләпләренә туры китереп, жирлекнең ф

и 2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

а 3. Жирлек бюджетының бердәм счетында булмаган бюджет акчаларын алучылар тарафыннан айдаланылмаган калган калдыклар агымдагы финанс елының өңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча жирлек бюджетының бердәм счетына бюджет акчаларын алучылар күчәрелгә тиеш.

о

р

г

а

н

и

4. Агымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгелөнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар алар бирелгән бюджет керемәнә кире кайтарылырга тиеш.

Агымдагы финанс елында айдаланылмаган субсидияләр һәм максатчан билгелөнешкә ия башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турында бюджет акчалары баш администраторның карары нигезендә күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгыннан артмаган күләмдә чираттагы финанс елында күрсәтелгән бюджетара трансфертларны биру максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс белән тәэмин итү өчен алар элек бирелгән бюджет керемәнә кайтарылырга мөмкин.

Максатчан билгелөнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларның айдаланылмаган калдыгы тиешле бюджет керемәнә күчерелмәгән очракта, күрсәтелгән акчалар Россия Федерациясә Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, финанс органы билгеләгән тәртиптә бюджет керемәнә алынырга тиеш.

V бүлек БЮДЖЕТ ХИСАБЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ НИГЕЗЛӘРЕ

53 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджет хисаплылыгы үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

2. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта Россия Федерациясә бюджет классификациясә нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше турындагы белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәлеше балансында жирлекнең финанс һәм финанс активлары, хисап чорының беренче һәм соңгы көненә бюджет исәбен алу счетлары планы буенча йөкләмәләре турында белешмәләр бар.

Эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында мәгълүмат тупланган һәм дәүләт идарәсә секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турындагы хисап бюджет акчалары белән дәүләт идарәсә секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча операцияләренә чагылдыра.

Аңлатма язуында бюджет үтәлеше турындагы мәгълүмат, бюджет үтәлеше турындагы хисапта бирелгән өстәмә мәгълүмат, Россия Федерациясә Финанс министрлыгының норматив хокукий актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга карата таләпләр нигезендә тупланган.

3. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының бюджет хисаплылыгы нигезендә финанс органы тарафыннан төзелә.

4. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы еллык булып тора. Жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап квартал саен бирелә.

5. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы жирлекнең финанс органы тарафыннан жирлекнең башкарма комитетына тапшырыла.

Агымдагы елның беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда җирлек бюджеты үтәләше турындагы хисап авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм җирлек советына һәм районның Контроль-хисап палатасына жиһәрелә.

Җирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап җирлек Советы карары белән расланьрга тиеш.

54 статья. Җирлек бюджеты үтәләше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Җирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап авыл җирлеге Советында каралганчы тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет средстволары баш администраторының бюджет хисаплылығын тышкы тикшерүне һәм җирлек бюджеты үтәләше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

2. Җирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, җирлек Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

3. Авыл җирлеге Башкарма комитеты, аңа бәяләмә эзерләү өчен, агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, җирлек бюджетының үтәләше турында хисап бирә. Җирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла. Бюджет үтәләше турындагы хисапка бәяләмә бюджет акчалары баш администраторларының еллык бюджет хисаплылығын тышкы тикшерү күрсәткечләрен исәпкә алып эзерләнә.

4. Җирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә районның Контроль-хисап Палатасы тарафыннан бер үк вакытта җирлекнең Башкарма комитетына юнәлтәлеп тапшырыла.

55 статья. Җирлек бюджеты үтәләше турында хисапны җирлек Советына тапшыру

1. Бюджет үтәләше турындагы еллык хисап авыл җирлеге Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

2. Бюджет үтәләше турында еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет һәм бюджет хисаплылығының үтәләше анализын үз эченә алган аңлатма язуы, муниципаль йөкләмәнең үтәләше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, бюджет үтәләше турында карар проекты, бюджет үтәләше турында башка бюджет хисаплылығы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Җирлек Советы утырышында җирлек башлығының (вәкаләтле затның) җирлек бюджеты үтәләше турындагы доклады тыңланды.

4. Фикер алышу һәм җирлек бюджеты үтәләше турындагы хисапны карау нәтижәләре буенча җирлек Советы җирлек бюджеты үтәләше турындагы хисапны раслау һәм җирлек Советы тарафыннан тиешле карар кабул итү яки җирлек бюджеты үтәләше турындагы хисапны кире кагу турында Карар кабул итә.

5. Җирлек Советы тарафыннан җирлек бюджеты үтәләше турындагы карар кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дәрәс булмаган яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

56 статья. Җирлек бюджеты үтәләше турында карар

Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар белән, жирлек бюджеты керемнәренә, чыгымнарының һәм дефицитының (профицит) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтөлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

керемнәр классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре исемлеге;

- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча чыгымнар;

- бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;

- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исемлеге;

Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар белән шулай ук жирлек бюджетының үтөлеше турындагы карар өчен жирлек Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткечләр дә раслана.

VI бүлек МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

57 статья. Муниципаль финанс контролен гәмәлгә ашыручы органнар

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен, физик затларга жирлек бюджетыннан акчалар бирү турында муниципаль контрактлар, шартнамәләр (киләшүләр) шартларын үтәүне, шулай ук муниципаль контрактлар, килешүләр шартларын үтәүне тәмин итү максатларында гәмәлгә ашырыла.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле район Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

3. Авыл жирлегә Башкарма комитеты тарафыннан Эчке муниципаль финанс контроле.

4. Алдан тикшерү авыл жирлегә бюджетын үтәү барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Алга таба контроль аның үтөлешенә законлылыгын, исәп-хисапның дәрәсләген билгеләү максатыннан жирлек бюджетының үтөлеше нәтижәләре буенча башкарыла.

58 статья. Бюджет хокук бозулар өчен җаваплылык

Бюджет хокук бозулары өчен җаваплылык Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнгән нигезләр буенча һәм тәртиптә башкарыла.